

9-8

Barcelona, 7 de novembre 1930

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIV - 2680 - 15 cts. - Atrassats, 30

Reestrena

-Ja torno a ésser ací!

Casa BASTIDA

Passeig de Gràcia, núm. 18; Telèfon núm. 15247 :: :: BARCELONA

Gran Basar de Sastreria, Camiseria, Capelleria i Gèneres de Punt, Sistema Nord-Americà

Liquidació de totes les existències de la temporada passada a qualsevol preu, i Renovació completa amb grans novetats, en totes les Seccions. Les liquidacions contínues han consolidat la nostra fama de baratura, i han augmentat la nostra parròquia continuament.

Apassionats per l'ideal de facilitar el vestir amb la millor elegància i la més gran baratura, avui podem oferir un formidable assortit de vestits per a Carrer, Sport, Dol i Etiqueta amb gustos «Gran Chic» i Tall Anglès, als preus següents:

7,95 ptes.; Tirants, des de 0,95 ptes.; Mitjons, des de 0,50 ptes.; Mocadors de Butxaca, des de 0,50 ptes.; Corbates, des de 0,95 ptes.; Lligacames, des de 0,50 ptes.

Obsequiem amb segells d'Estalvi de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvi, amb els quals s'obren gratuïtament llibretes d'Estalvi, i es poden utilitzar per a les altres operacions de la susdita Institució, i altres sorprenents regals.

NOTA: Els de fora de Barcelona podran servir-se de la nostra casa trametent-nos 50 cèntims en segells i rebran els nostres catàlegs, figurins i un sistema especial per a prendre's la mida

10.000 Abrics forma «Moderníssim», amb teles de gran novetat, des de 25 pessetes. Vestits confeccionats, 20, 30 i 40 ptes. Vestits a la mida, a 50, 60, 75 i 100 ptes. Pantalons confeccionats, a 5, 10 i 15 ptes. Pantalons a mida, a 20 i 30 ptes.

La amplitud de les nostres existències arriba fins a les classes més selectes, com les millors cases, però sempre amb gran diferència de preus.

En casos d'urgència, tenim una secció de Confecció Ultra Ràpida que enllesteix els encàrrecs a les quatre hores de rebuda la comanda.

Única Casa on el comprador trobarà, a les escaparates, un bon nombre de Models posats en Maniquins, com a les millors cases de París i Londres.

SECCIO DE CAMISERIA

Camises blanques, des de 3,95 pessetes; Camises de Percal, des de 4,95 ptes.; Camises Popelín, des de 6,95 ptes.; Calçotets, des de 1,95 ptes.; Paiames, tots colors, des de 9,95 ptes.

A continuació detallem alguns articles d'altres Seccions de la Casa:

Impermeables, des de 20 pessetes; Americanes punt, des de 20 ptes.; Americanes Sport, des de 25 ptes.; Trinxeres, des de 15 ptes.; Guardapols, des de 5,95 ptes.; Gorres, des de 0,95 ptes.; Capells, des de

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Meridians

tothom, més ben dit, a quasi tothom li ha semblat poc propici el moment d'ésser creat un organisme públic que ve a ésser com una mena d'Institut de Tècnics de l'art de governar. Es parla de què aquesta no és hora de tecnicismes, sinó de passions, que aquest no és pas un moment, un instant favorable a les especulacions teòriques, sinó als estats prerevolucionaris, etc.

Es ben veritat que, actualment, al país hi existeix un corrent apassionat agudament excitat. Tothom es creu renovador, està convençut que passaran grans coses, que d'un moment a l'altre hi podem ésser, que els esdeveniments es precipiten i que cal tenir un mínim de coneixements tècnics per a ocupar els càrrecs que el terratrèmol polític deixarà buits. És evident que l'estat del país és caòtic, confusionari, desfet, símptoma evident de què tothom creu en aquesta possible reversió de valors; però també és evident que les coses mai no s'han fet per efectes màgics i que els miracles estan allunyats fins de les revolucions. Un d'aquests minyons que, encara que nat en altres terres, s'ha fet a Catalunya, i que amb tot i la seva mentalitat marxista, traspua un sentiment barceloní, encara que no vulgui, Joaquim Maurín, ha recordat, amb evident encert, en la seva darrera obra "Los hombres de la Dictadura", que Lenin va advertir que per a dur a terme una revolució, calen tres condicions: 1.ª, que dalt hi hagi una desorganització completa i un intens estat d'impotència; 2.ª, que abaix una immensa majoria senti que un canvi sobtat, abans que empitjorar, ha d'afavorir; i 3.ª, posseir un instrument suficientment capaç per a donar aquest cop decisiu. Clar que aquest instrument no és pas aquesta acadèmia tècnica creada amb el nom d'"Unió Catalana", sinó que és la cohesió i organització donada a la violència dispersa i deslligada de les multituds que volen exactament un canvi i que no sabem com es pot produir i com es deu produir.

Totes les coses del món responen a causes i efectes anteriors, i tot té un lligam fort i precís que, en seguir la història, es remarca cada cop més. Ni les grans convulsions polítiques que marquen fites en les civilitzacions i progrés socials—revolució francesa, revolució russa, per exemple—són actuacions esporàdiques, sinó resultants evidents d'aquelles tres condicions de què el pare Illich parlà.

Barcelona, que ha estat fornal de violències i revoltes, que ha estat el clos on s'han bastit tots els moviments liberals i revolucionaris, manté, en aquestes hores d'angoixa, una quietud, un seny, un sentiment de responsabilitat

i de serenitat, que no és pas gaire normal. Es ben cert que, a Barcelona, cap dels moviments polítics iniciats fora del seu cercle d'acció, no han tingut una simpatia gaire extraordinària, i, en canvi, tots els moviments organitzats, creats a Barcelona, han estat quasi sempre seguits i conreats per les altres terres peninsulars. Només cal recordar moviments com els de "Solidaritat Catalana", que remogué els fonaments del país; la revolta antimilitar de 1909; l'actuació civil i constitucionalíssima de 1917; la violència social de 1919, i el cop d'Estat de 1923, per a fer evident la nostra afirmació anterior. Cada data marca un fet de procés o retrocés en la política espanyola. En canvi, tots aquells moviments creats a Madrid no han trobat resso a Barcelona, i s'han ofegat en mig de la indiferència quasi general, que considerava de mal to, "provincià", seguir un estat d'opinió fet de versos anònims, de conferències a l'Ateneu de Madrid, de manifestacions socialistes, etc. Així veureu com, per exemple, la "Liga Revolucionaria" no va tenir cap èxit a Barcelona; la campanya de responsabilitats de 1921, quasi gens; fins la subscripció per als nens famolencs russos oberta per "El Sol", per a ajudar el doctor Nansen, no va ésser gaire ben rebuda; es volgué fer una subscripció autòctona i remetre-la a Nansen sense passar pel Comitè de Madrid. Això vol dir que Barcelona és més tancada del que molts es pensen a tota invitació que no sigui efectuada al clos mateix. I encara que molts, en oir els crits de concòrdia iniciats per Cambó, Domingo, Bofill i Mates en llurs tres llibres "Per la concòrdia", "On va Catalunya?" i "L'altra concòrdia", i en el sopar dels intel·lectuals, cregueren que s'havien errat els que creien que acabada la Dictadura hi hauria un corrent de divorci espiritual, no s'han pas equivocat, perquè sota d'aquesta simpatia amable i cordial hi ha un desarrelament més decisiu que mai.

Els clams de republicanisme, de revolta, de violència que es llencen per les emissores centrals, no són gaire atesos, per més que es vulgui dissimular. Barcelona se situa, en l'hora present, en una posició com d'espectador, i el darrer fet d'aquest símptoma, per ara, és la creació d'una acadèmia tècnica, com si al voltant no creixés l'incendi del moment.

FRANCESC MADRID

"LA HORMIGUITA"

Els Quintero han estrenat a Madrid una comèdia que titulen "Doña Hormiga" — una de tantes comèdies seves en les quals el *gracejo* ho és tot.

Però ara no volem parlar del *gracejo* dels Quintero, sinó d'un altre *gracejo*. No volem parlar de la seva *Doña Hormiga*, sinó d'una altra *hormiga* que aquesta comèdia ens recorda.

Era al fort de la dictadura primoriverana. En l'època, doncs, de la màxima rapacitat, de la màxima també va-

—La veritat és que no estic per enamorar a la gent jove; però no falten "viejos verdes"!

cuïtat oratòria. El més marcial i aprofitat dels nostres dictadoretz locals feia una *tournee* pels pobles de Catalunya. A Olot, on el van rebre, gairebé com a tot arreu, els elements oficials i pupins, hi va fer un dels seus discursos més remarcables.

—Cal — va dir — que, com a formigues d'una gran comunitat, laborem tots per Espanya, per la pàtria una i indivisible... Yo — va seguir amb una eloqüència intraduble — yo soy una hormigueta más entre todas, una hormigueta que se afana en servir a la patria.

Això de la *hormigueta* va fer fortuna i va generalitzar-se. I així després, quan la gent volia alludir a qualsevol dels més reeixits espigolaments municipals o nacionals, somreia, feia l'ullet, i deia:

—La *hormigueta*.

I tothom s'entenia perfectament.

EL QUE ÉS DEL COMÚ... ÉS DEL SENYOR BATLLE

Tots Sants. Un poble que capitaleja. Una plaça, un monument a un heroi local, una bella estesa de crisantems...

Però de la nit al matí, les belles flors tardorals desapareixen. Algú n'ha fet una *razzia*. Però, qui?

Hi ha qui diu que l'alcalde, que és vidu, les havia manat collir, durant la nit, amb la piadosa intenció de fer-ne una monumental corona per a la seva esposa.

Suposem, però, que no devia haver-hi acord previ de la permanent...

PARAULES

—A València, el senyor Ossorio i Gallardo ha parlat de llibertat.

—Però ningú no se'l deu haver cregut. Aquí a Barcelona tampoc ens el creuríem.

—Per què?

—Perquè com que l'havíem patit de governador!

UN BATLLE, UNS CONSOLS I UN MONUMENT

He llegit que l'altre dia uns quants cònsols americans, tots ells molt dignes de respecte, visitaren el nostre batlle per proposar-li l'erecció d'un monument a Bolívar en la nostra ciutat. Sembla que, com és lògic, el nostre batlle s'entusiasmà amb la idea.

I em sembla lògic en ell, en el senyor batlle, perquè un monument a Bolívar és a Barcelona una cosa absolutament illògica, absolutament absurda. I no és que Bolívar em sembli un qualsevol, un home indigne d'un monument—no m'ho pot semblar per una raó poderosíssima: per la simpatia que tots els llibertadors m'inspiren—; però trobo que els monuments a Bolívar estan molt bé a Amèrica—encara que la independència d'Espanya no li hagi servit de res més que per caure sota les urpes de l'imperialisme ianqui—, però no a Barcelona.

Barcelona encara està en deute amb Guimerà, que ha estat el més gran dramaturg de la nostra època. Barcelona hauria d'homenatjar també Narcís Oller, el creador de la novella catalana, amb un monument. I també monument mereix la memòria gloriosa d'Ignasi Iglésies, no a Sant Andreu—on tenen la tomba, el carrer, i on tindran el grup escolar—, sinó a Barcelona, en un dels llocs més importants i visitats de Barcelona.

I Pi i Margall, del monument del qual, malgrat l'erenou mogut, no en sabem fa temps una paraula. I tants i tants altres.

A Madrid hi ha una plaça d'Orient plena d'estàtues de reis, la majoria dels quals no feren en vida més que selvatjades. Barcelona té una gran plaça: la de Catalunya.

A nosaltres no ens escandalitza el nu, no el trobem immoral. Però si a la plaça de Catalunya s'hi haguessin posat estàtues de poetes, de filòsofs, de músics, de polítics, d'artistes catalans, ens hauria semblat una gran cosa.

Però el nostre batlle no és del mateix parer. El nostre batlle s'entusiasma amb l'estàtua a Bolívar que li proposen els cònsols americans.

Veritablement, tenim unes autoritats—perquè el senyor Maluquer i el senyor Despujol són exactament iguals al divertidíssim comte de Güell—que no ens les mereixem.

Amb unes autoritats així, no es pot estar trist ni que un vulgui.

VIRAI

PER LA CULTURA

El nostre company Lluís Capdevila dirigint la paraula al poble de Caldes de Montbuy, en la Festa del Llibre, celebrada amb èxit en dita població

DEPORTS

Boxa

Ja hi tornem a ésser. Uzcudun-Carnera. Se celebrarà? No se celebrarà?

La tan acreditada propaganda americana, que ens ha donat a conèixer Messié Dickson, és tanmateix molt pobra de recursos. Consisteix en passar-se quinze dies posant gasetilles als diaris en les quals hom afirma avui que el combat se celebrarà i negant-ho l'endemà. L'aficionat és de tan bona fe, o té tantes poques ganes de fer quedar malament al promotor, que es passa el mateix temps ple de

neguit. I aquest és, fet i fet, l'únic truc inventat pels propagandistes del Nord-Amèrica.

Que se celebra el combat a Barcelona? Molt bé. Que se celebra a Milà? Millor. Que se celebra a Arbeca? Encara més.

Com que es tracta d'un combat absolutament antiesportiu i amb vistes únicament a la guixeta, no ens interessa gens ni mica. Es un combat per a enganyar pagesos i omplir-se les butxaques de moneda.

El Primo Carnera farà el mateix efecte si el posessin dins d'una escaparata o l'ensenyessin en una barraca de fenòmens de Festa Major, al costat de "la Mujer Enana" o de "la Mujer Cañón". Com a boxador, és una perfecta nullitat.

Quinze dies abans de celebrar-se el combat, hom omplirà la secció de boxa dels diaris amb gasetilles oficioses. Mussiú Dickson omplirà les escaparatades de les botigues de la Rambla i de la Plaça de Catalunya amb parells de sabates, americanes, armilles i lligacames del gegant italià, especificant bé les mides llurs. El col·locarà a l'entrada de l'Hotel Orient assegut en una taula, i li donaran el menjar a la vis-

ta dels babaus — el gegant menja molt — per tal de fer-los quedar bocabadats... i quan vingui l'hora, afluirin la moneda.

Després de liquidat el combat, el promotor prendrà el tren i marxarà a París rient per sota el nas. Oh, l'esport!

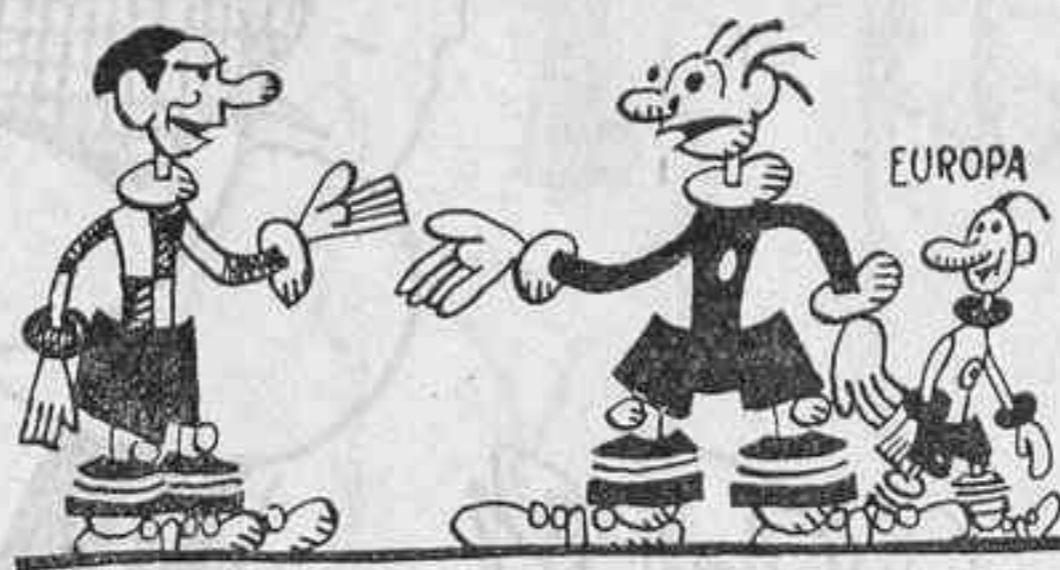
Futbol

Aquestes festes, en futbol, hi ha hagut de tot i força. Els partits de campionat de consuetud i un de Tots Sants, panellets i castanyes a les Corts, entre el Barça i el Benfica, de Lisboa. Cinc a un. "Sin historia", que diuen a "La Hoja Oficial".

"Tanmateix és innegable que el joc dels portuguesos, de poc temps a aquesta banda, ha millorat molt..." Si ha millorat és, evidentment, perquè abans s'ho havia ben bé de menester..." "Si bé no vol dir que s'hagi col·locat a un lloc molt elevat". Veieu? Un partit d'estar per casa. Dels més adequats per a anar a veure amb el "puro" a la boca i l'armilla descordada. Aquests partits de festa assenyalada són sempre el mateix.

***

El Badalona va de recules. Va començar amb molta empena, guanyava tots els partits. Ara s'ha estancat. Això li val que no pugui la puntuació llur, i, en canvi, millori la dels altres equips.

Un d'ells, l'Europa, ja l'estalona. Estan set a set, ja.

L'Espanyol també treu faves d'olla i encara que amb moltes dificultats, degut a la seva actuació pèssima del començament, sembla que es revifa, i la revifalla llur donarà algun que altre disgust.

L'Europa també s'anima. Una setmana sí, i l'altra no.

El que no va endavant ni endarrera, millor dit, va endarrera, perquè els altres apreten, és el Júpiter. La ventafocs del campionat compleix dignament la seva missió. Ha de servir d'escambell als altres equips per a fer-los guanyar punts. Tanmateix, aquells li ho haurien d'agrair.

Atletisme

L'acreditat estanquer badaloní i no menys acreditat confeccionador d'atletes Manolo Santillana, la vigília de Tots Sants aplegà una cistellada d'atletes escadussera i junt amb un altre

que en va treure de dins d'una caixa de tabac — cal fer saber al públic que aquest digne estanquer té la botiga plena de caixes buides de tabac, i que es diu si hi col·loca futurs atletes i els cria talment com si criés gallines. Això és, els dona blat de moro, panís, calderada, fulles d'escarola i de col, i quan els té en forma els treu i els fa córrer—els anà a abocar al camp del Badalona, la qual cosa es traduí en una festa esportiva molt simpàtica.

Els entrenaments resultaren brillants i s'assoliren marques excel·lents.

Els atletes del Rugby Club University quedaren com uns perfectes atletes. Els de Badalona també.

Veieu? Sembla mentida. Però aquesta tasca esportiva, a la qual ve dedicant-se fa una colla d'anys en Santillana, entre paquet i paquet de caliquenyos i el plec de paper timbrat, és important.

Del no res n'ha fet sortir campions. Una collecció de Santillanas, degudament repartits, entre els diversos sectors dels esports, el farien lluir molt més.

Seria qüestió que hom li dedicués una llesca de pa amb tomàtec d'honor.

A propòsit dels autors novells

S'ha constituït una societat d'autors novells, de xicots entusiastes i pletòrics de fe, que amb un drama o comèdia sota el braç esperen l'hora beneïda de veure el teló alçat a honor seu i el nom llur escrit amb lletres de tres tintes en el cartell anunciador.

La majoria d'aquests xicots ja havíem format una entitat pariona d'aquesta fa cinc anys, i que es va dissoldre per manca d'ordre administratiu, per manca d'orientació social i per manca... ¿per què no dir-ho? de sentit comú.

Recordo que, invitats afectuosament per ells varen donar-nos una mena de conferència els escriptors Lluís Capdevila i Angel Samblancat; el primer digué que el nostre deure era formar la "colla de la porra" i que tan punt sabéssim que un autor consagrat havia assolit un èxit amb una obra dolenta, anéssim al teatre a ensorrar l'obra... Samblancat va dir-nos, entre altres coses força substancials, que "li trenquéssim el cap a l'empresari que, menyspreant la nostra obra, treball artístic, laborat amb fe, l'ataca de prejudicis mercantils, es decantés a la negociació de donar a llum un autor novell" i que més valia anar a presidi per un afer d'aqueixos que per donar crits subversius, etc., etc... I que allà en el presidi podríem escriure tantes comèdies com vulguéssim.

Els amics Capdevila i Samblancat no varen gosar a dir-nos (jo n'era soci també) la veritat, això és: l'esforç col·lectiu en aquests casos no serveix per res, que l'arrepentir-se l'un en l'altre sols fa que fer el camí més pesat. I que l'individu que, per manca d'iniciativa pròpia, força de voluntat o energia, cerca la collectivitat social per a estrenar una comèdia, mai no farà res més que prendre cafè en el local social, pagar quotes mensuals, pagar "tiquets" i "auto-homenatges" i traguejar l'amargantor de veure que altres sense tants mèrits com ells han aconseguit per propi esforç ço que ells no assoliran per ferma que sigui

la seva entitat. Recordeu una de les darreres manifestacions de Bernat Genus. "L'autor novell, una volta l'obra sota el braç, ha de deixar d'ésser artista per a convertir-se en negociant".

Descendiu una estoneta dels núvols i camineu a ran de terra, tafanegeu pels escenaris, tracteu autors consagrats, llegiu, sobretot llegiu força, i una vegada fet això, heu-vos ací una fórmula positiva per arribar a estrenar.

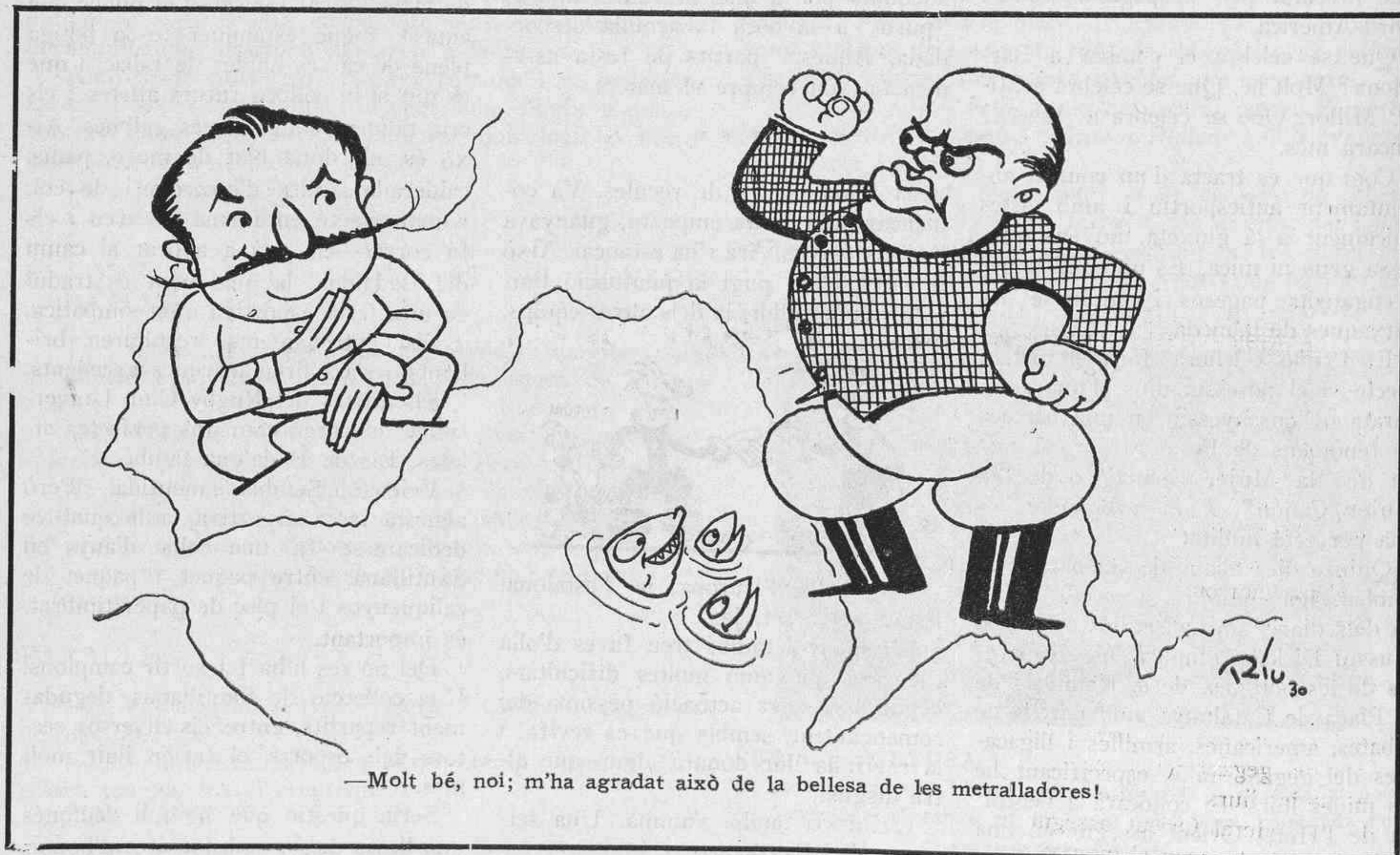
A la butxaca un carnet de repòrter d'un periòdic anglès o alemany, un xamberg al cap, al coll una tira de veta negra, la camisa i el vestit nets.

Entreu al teatre! Cop de carnet! Passeu a l'escenari, i a tot aquell que us sembli actor o actriu l'aneu felicitant augmentant per graus el calor de la vostra efusivitat! Empreneu un to protector, demaneu força retrats. Ells es diran: "Qui deu ésser aquest senyor?" "Es coneix que és escriptor". Si algun dels actors o actrius diu això, ja sou autor, perquè és segur que l'actor de què hàgiu fet l'elogi més calorós respondrà: "Aquell senyor és un talent! Que no heu vist el que m'ha dit?"

Llavors entreu al camerino del primer actor, on és segur que hi trobareu algun senyor que ven corbates o el cap de *claque* del local.

Li dieu que voleu fer-li un interview, car a l'estranger l'han jutjat amb el seu alt valor, encara que aquí no li facin justícia... Que la seva senyora ho fa molt bé, encara que no sàpiga de lletra; que teniu una comèdia per estrenar; que el teatre es dignifica estrenant porqueries estrangeres o sofregits nacionals; que li regaleu a la seva senyora la propietat d'un acte de la vostra obra, i... prou; a la setmana vinent estreneu, sou popular, sou positiva esperança, sou il·lustre; i per fi sou un infeliç autor, perquè als dos dies un altre ha fet el mateix que havíeu fet vós.

FRANCESC OLIVA

—Molt bé, noi; m'ha agradat això de la bellesa de les metralladores!

Capricis i paradoxes

“AZORÍN” A “EL SOL”

“Azorín”, que havia escrit de Catalunya algunes pàgines fines i penetrants, sobretot d'interpretació del nostre paisatge, feia temps que de Catalunya, no en parlava. No alludia les seves inquietuds, els seus neguits. Per “Azorín”, Catalunya havia estat suprimida del mapa. Ara, però, ha escrit un delicat, un sensitiu article, damunt les planes d’“El Sol”.

A què era degut aquell silenci? A què és degut aquest nou encarament amb la nostra ànima? Ben senzill: ahir “Azorín” escrivia a “A B C”; avui, escriu a “El Sol”. Que ningú no es cregui que diem això amb un to de censura per “Azorín”. Que ningú no cregui que volem significar que ha canviat de camisa. “Azorín” és el mateix. Però si és immoral que un escriptor, en col·laborar a un diari, sotmeti la seva ideologia a la ideologia del diari, és a dir, de qui el paga, no és immoral, ans és perfectament lícit, que cerqui els punts d'acord entre ell i el diari. Obrar així no és, naturalment, obrar com un heroi, però és prou per quedar com un cavaller. “Azorín” ha obrat així. Un elogi, un elogi sincer sobre Catalunya, un elogi sense segones intencions, li hauria estat difícil de fer-lo des de “A B C”. S'hauria provocat segurament algun conflicte. Hi renuncià. Oblidà una mica Catalunya. Ara, en començar la seva col·laboració a “El Sol”, un dels primers articles que hi escriu és sobre Catalunya. En la premsa, més que reparar un oblit, sembla haver volgut donar curs a l'explosió d'una simpatia durant molt de temps comprimida.

Celebrem aquest canvi de tribuna d’“Azorín”. Cele-

brem-ho no solament com a catalans, sinó també com a liberals. Representa un guany per a la doble llibertat individual i col·lectiva. “Azorín” no és, certament, un gran pensador, un escriptor tribunici, capaç de commoure tot un poble. Però és una de les intelligències més subtils d'Espanya, una de les sensibilitats més afinades. Era, per això sol, una paradoxa que escrivís a “A B C”.

Quan encara era col·laborador d'aquell diari, el propi “Azorín” havia dit en algun lloc: “El Sol” és un sismògraf de les inquietuds d'Europa. “A B C” és la representació més autèntica del pensament espanyol”. No responc de l'autenticitat textual de la frase, perquè cito de memòria. No mixtifico, però, gens la seva substància. “Azorín”, de totes maneres, no expressà, sens dubte, tot el seu pensament. “Azorín” voldria dir que “A B C” representa la mentalitat d'Espanya en ço que Espanya té de més típicament incomprensiu, de més tancat; representa una mentalitat de buròcrates, de “toreros” i de sagristans. Representa tot allò que més urgeix canviar d'Espanya, si no volem que segueixi essent un país medieval, amb uns quants tics només, però neuràlgics, exacerbats, de sensibilitat europea.

No ja aquest article sobre Catalunya. Els altres articles que “Azorín” ha escrit de poc temps ençà a “El Sol”, corroboren de faiso ben clara, ben explícita, aquesta interpretació del seu pensament.

DOMÈNEC GUANSÉ

L'ex-governador Milans del Bosch encara és president del Comitè Regulador de Cotons.

Quina vinya!

AL PARC

—Està molt trist.

—Es clar! Pensa que un dia va ésser el rei... de la selva!

Alguns dels artistes que passaran pel Teatre Liceu

Toti dal Monte

Mercè Capsir

El tenor Nino Piccaluga

Dimarts a la nit tingué lloc, amb la brillantor que ja és de consuetud, la inauguració de la temporada del Liceu, primera en què actua el nou empresari don Josep Rodés.

La sala presentava un magnífic aspecte, no veient-se ni un sol seient, ni llotja buides, i les senyores que hi assistiren en majoria hi donaven amb la policromia dels seus vestits un aspecte enlluernador. Polítics, banquers, aristòcrates, grans industrials i comerciants, pot dir-se que no va faltar ningú a la inauguració de la temporada.

L'obra escollida fou «Lluïsa», del gran compositor francès Gustau Charpentier, interpretada per les senyores Bunlet i Rossini i Sullivan i Lafont. Sense que la seva interpretació arribés a entusiasmar el públic, tots estigueren força discrets en els seus papers, com actors i com a cantants.

El mestre Wolff dirigí l'orquestra amb gran coneixement de la partitura, i va treure, en el conjunt, tot el partit possible d'aquells chors, que, dit sigui de passada, desentonen no ja des d'un punt de vista líric, sinó estètic, del marc d'un teatre de la bellesa del Liceu.

En acabar el tercer acte, el propi autor de l'obra, el mestre Gustau Charpentier, tingué la gentilesa de dirigir un fragment d'una composició seva, que fou rebuda amb nodrits aplaudiments.

En resum, força brillant.

Per aquesta setmana s'annuncia «El Caballero de la Rosa», de la qual ja en parlarem en el pròxim número.

Mme. Gingla

Maria Nemeth

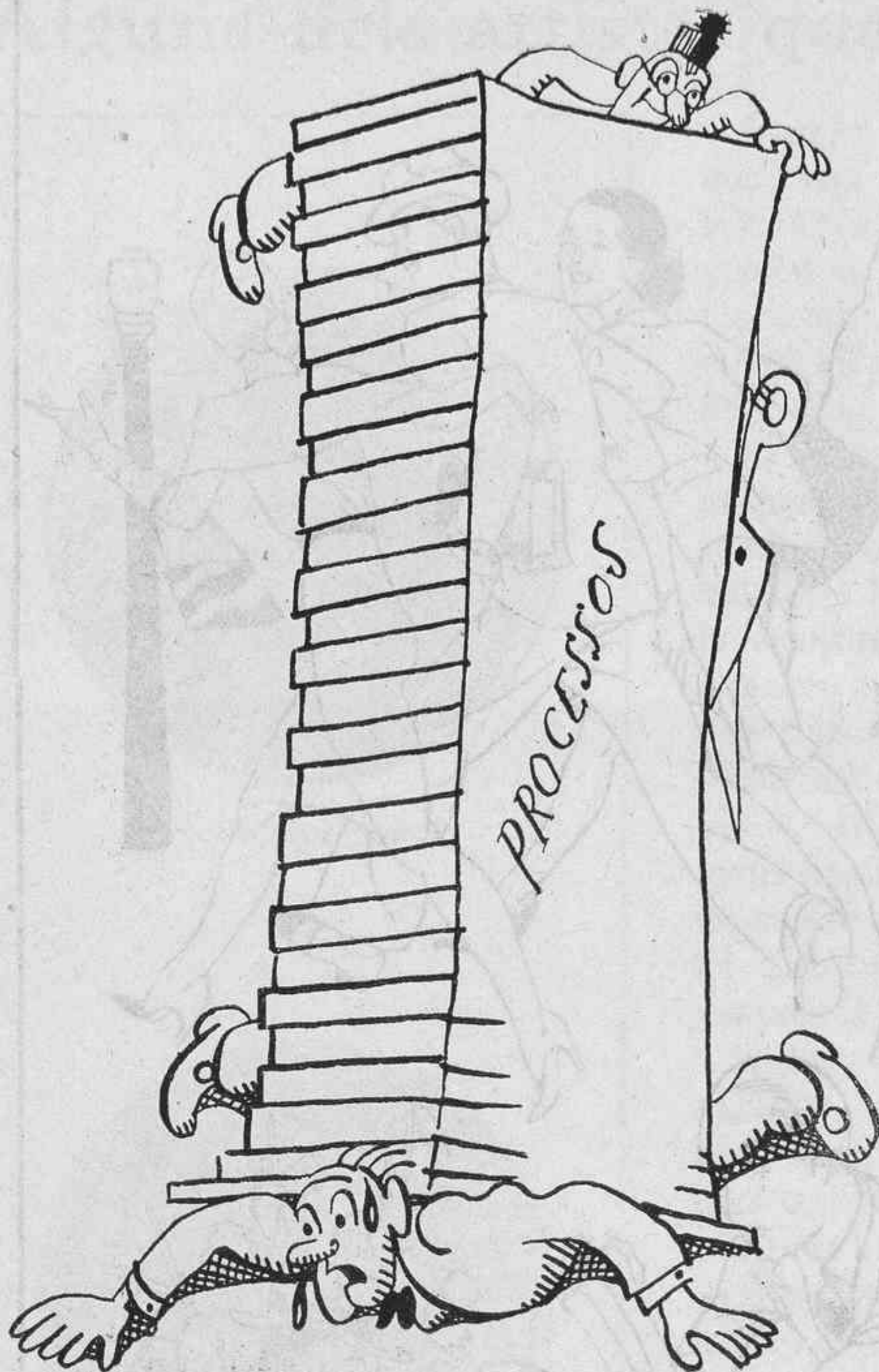
El baríton Ponzio

L'estudiant d'avui

Amic de la intel·ligència i de la llibertat, esperança de demà.

LA VÍCTIMA DEL PERIODISME

—No més quaranta processos; n'hi ha massa, de normalitat!

Els nou-rics

Espanya, com tots els països que varen restar al marge de la gran guerra, va veure créixer una nova planta: els nou-rics; persones que, a l'esquena d'alguna de les nacions belligerants, anaven engrossint el modest compte que tenien a la "Caja de Ahorros" i més tard, arribant al límit que permeten les operacions d'aquestes caixes, es donaven la importància d'obrir un compte corrent a un Banc, i un altre i un altre, fins a posseir veritables capitals. Diners obtinguts, la major part de les vegades, il·licitament, comerciant amb gèneres avariats, pujats de preu horriblement i a sou d'agents estrangers que, malgrat tenir el deure de mirar pel seu país, l'escanyaven. Així feien pàtria.

D'aquests, doncs, en els anys de les vaques grasses, a Espanya n'hi va haver alguns milers. Eren homes desconeguts, la major part sense noció certa del negoci, però que la fortuna, presentant-se'ls amb Març per emblema, els acaronava.

Un d'ells, un taverner, que, sense ganes d'ofendre el respectable gremi, direm a penes sap posar el seu nom, va fer-se uns milers de pessetes. Xerraire com el primer, construí un local dedicat al cinema a la nostra ciutat i, vent en popa, com sol dir-se, als pocs mesos bastia una casa tocant al seu local d'espectacles.

Rodanxó, malparlat, "sàbelotodo", trafica per tot arreu i dona ordres sense entendre de res. Presum d'ésser un home enèrgic, i és el botxí del qui cau a les seves mans.

Es un veritable tipus de nou-ric, aquells que del no-res han pujat a l'opulència, i es dóna avui el gust de portar camises de seda i tenir cotxe.

Però no vulgueu saber-ne res de com tracta els pobres llogaters que té. No cal pas que li vagin a dir que el water està embussat, ni l'aigüera vessa, ni que els sostres s'esquerden. No vol saber-ne res.

—Si no estan contents, que se'n vagin!—grinyola ben sovint per l'escala, passejant el seu tipus groller.

I per donar una mostra més del seu poder immaculat com a propietari, escatima tant com pot l'aigua que obligatòriament ha de donar pis per pis.

Estem massa avesats a l'actitud innoble dels propietaris de la ciutat, per a què ens entretinguem a dir mal d'un de sol. Els qui tenim la desgràcia de no posseir la petita caseta somniada i havem de tractar amb gentussa com aquest propietari, ens corsequem, callem per a evitar un espectacle davant del veïnat. Perquè moltes vegades hem pensat aixecar la nostra veu i dir a aquest nou ric que la seva conducta no és de persona decent, clavar-li en mig de les seves galtes la bufetada de la raó, denunciar-la davant les autoritats; però hem desistit de fer-ho. Hom no pot embrutar-se amb la canalla. A més, les autoritats tenen, avui, molta feina amb els problemes cabdals de retornar-nos a la normalitat, i la nostra queixa es perdria. Hem optat per fer l'orni, saludar amablement el nou-ric i anar-li dient en veu baixa que no podem rentar-nos la cara per manca d'aigua, que els balcons no tanquen, que l'aigüera put, i esperar que, amb aquella rialleta de Judes, ens digui, tot repicant-nos l'espatlla:

—La finca no dóna prou, per a fer-hi obres, amic! Si us poséssiu a la raó i permetéssiu una revisió en el lloguer, altra cosa seria...

DOMÈNEC DIUMENGE

Retalls

De "La Publicitat" del passat dimarts:

"L'opinió pública de Badalona es pregunta per què no s'aclareix la desaparició d'un obrer, que, segons sembla, ja fou detingut amb motiu de l'assalt de "La Badalonesa"; per què no són cridades judicialment a declarar en el sumari persones que podrien explicar els fets de dijous; per què hi ha obrers que poden fer exhibició de llurs armes; per què, en fi, l'autoritat no barra el pas dels professionals del matonisme?"

—El deuen perseguir... Diuen que havia estat afecte a la Dictadura.

—Si és així, no fug: deu anar a buscar el premi.

Els "Tenorios"

Aquest any no hem tingut tants "Tenorios" en els nostres escenaris. Sembla que, de mica en mica, el costum carincló de representar totes les companyies el drama d'En Zorrilla es va perdent. De totes maneres, si fos tan sols el vell, rai! Però era obligat representar també el nou, amb la qual cosa enfarfegaven el públic amb catorze actes de "Tenorios", i la gent, quan sortia de teatre, se sentia valenta i disposada a matar-ho tot.

Fan bé, certament, de trencar aquell costum tradicional. El món segueix un camí, que a cada cantonada trobem un "tenorio" "castigador" i una "Inès" disposada a deixar-se raptar.

Perquè, és tan difícil que un home vulgui carregar-se una dona, encara que només sigui en broma!

NOVETATS

S'ha estrenat una comèdia hongaresa, en tres actes. Es titula "El pare pròdig". Ens dol no recordar el nom, perquè creieu que la comèdia està bé de debò. Hi ha enginy, hi ha gràcia, hi ha situacions ben reeixides, tipus ben traçats.

El públic acollí l'obra amb grans aplaudiments.

Per cert que l'estrena tingué lloc un dimarts a la tarda. Això és un costum molt extès a Madrid: estrenar en funcions de tarda. L'obra, però, mereixia més cura i més honors.

Però això—que aquí pot causar un efecte estrany—no té importància: estrenada en funció de tarda o en funció de nit, la qüestió és que l'obra tinguí èxit.

I "El pare pròdig" en té, com en tingué en castellà, no fa pas gaire. I en segueix tenint "La corona d'espines", d'En Sagarra.

GOYA

"Don Juan Tenorio" a tot drap. I amb gran alegria per part del públic, que s'empassa els versos de Zorrilla com si fossin bresques.

Val a dir que els de la companyia d'En Vidal i Planas fan un "Tenorio" que és el "no va màs" dels "Tenorios".

Nosaltres, si "Don Juan" badava—un "Don Juan" que En Cabré interpreta d'una manera esplèndida—, de bona gana li birlaríem la "doña Inés", aquella "Doña Inés" que fora del teatre es diu Carme Sánchez i és una actriu molt notable.

NOU

En ple èxit encara "Paca la telefonista", la sortosa obra del mestre Daniel.

L'empresa d'aquest teatre anuncia per a avui l'estrena de "Noche de verbena", de Lluís de Vargas i Amadeu Vives.

Una estrena d'Amadeu Vives, sobretot a Barcelona, sempre és un esdeveniment. Vives és un dels pocs músics que no enganyen mai.

Esperem-ne un èxit d'aquesta "Noche de verbena", en la qual Vives va de bracet amb un bon comediògraf com és Lluís de Vargas.

ESPANYOL

Josep Santpere ha fet estralls representant els quatre primers actes del "Tenorio" i col·laborant eficaçment en l'obra d'En Zorrilla.

Cal dir que a nosaltres, gent de barrila i bon humor, ens piau força aquesta col·laboració. A través de la interpretació de Josep Santpere trobem el "Tenorio" millorat.

Paraula.

I el públic deu ésser també de la nostra opinió, perquè omple cada nit el teatre, riu de bona gana i aplaudeix de valent.

BARCELONA

S'ha estrenat "Contente, Clemente", d'Antoni Paso.

"Contente, Clemente" no resistiria una crítica seriosa. Ni cal fer-ne una crítica seriosa, car Antoni Paso no s'ha proposat fer una obra transcendental.

Senzillament: s'ha proposat entretenir el públic i fer-lo riure. I ho aconsegueix en moltes escenes de l'obra.

Que no és pas una de les millors d'aquest autor.

La interpretació, perfecta, immillorable.

TALIA

"Ho farem tres vegades" és el títol d'un vodevil en tres actes, original, segons els cartells, del senyor Joan Dupont.

No es tracta pas de cap cosa d'importància. Però el públic ho riu i s'hi diverteix de valent, que és ço que l'autor i l'empresa devien proposar-se.

I ho han aconseguit plenament.

Els actors de la casa s'hi llueixen de debò i ajuden al bon èxit de l'obra.

APOLO

"Por si las moscas!" segueixen omplint el teatre cada nit. Es a dir, no és, precisament, "Por si las moscas!": són Cèlia Gàmez, que es veu que el clima de Barcelona li prova, perquè cada dia està més guapà; Bretaño, actor que, sense apallassar-se, té una gràcia que no s'acaba mai; Adelina Duran i Empar Perucho, que fan la competència a Cèlia Gàmez.

PRINCIPAL PALACE

Un bon programa de cinema, a base de "Todos para uno", interpretada per Belle Baker i Ralph Graves, i, com a fi de festa, el ventríloc Agudiez i el "Ballet"—esplèndid de debò—de Sigfred Busterda.

A. S.

ENTREACTES

TEATRE INTIM

El propvenent diumenge, al Palau de la Música Catalana, tindrà lloc una audició de "Ifigènia a Taurida", de Goethe, versió catalana de Joan Maragall, amb il·lustracions musicals de Gluck, i amb la cooperació de Josep Claramunt, Enric Jiménez, Roser Coscolla, Pau Sabatés, Modest Duch, l'Orfeó Gracienc, l'Institut Català de Rítmica i Plàstica i l'organista J. M. Romà.

DE MUSICA

RECITAL FONT PALMAROLA A TERRASSA

Amb assistència d'un selecte i nombrós públic tingué lloc en l'espaiós teatre de l'Orfeó Terrassa, una festa musical que va agradar abastament, a judicar pels aplaudiments amb què fou homenatjat i interpretat.

Fou aquest el conegut compositor i pianista Font Palmarola, que en la primera part executà, entre altres, les seves inèdites sardanes "Aires del Cadí", "Bauma Blanca" i "Julietta", i en la tercera, les seves peces prou ben recordades per tots els nostres musicòlegs més entesos, "Minuet", "Tríptic", "Marxa fúnebre a la memòria d'Angel Guimerà", "Processó del Dijous Sant a Rupit" i "Les Coves de Rialp".

La segona part l'omplenà un parlament del poeta Josep Maria de Sucre, qui glossà anecdòticament la tasca del músic.

ESQUELLOTS

Ara els fiscals filen molt prim i ho denuncien tot. Els que no vulguin anar a la presó, s'hauran de dedicar a coses tan inofensives com pintar marines.

I anar amb compte, encara, amb els simbolismes insospitats! Perquè un vaixell enfonsat, un peix-espasa, un tauró voraç o un lluç simplement, podrien ésser simbòlics...

D'ençà que Cambó va parlar de prestigi i de popularitat, ara a "La Veu" cada dia en parlen en dos o tres llocs.

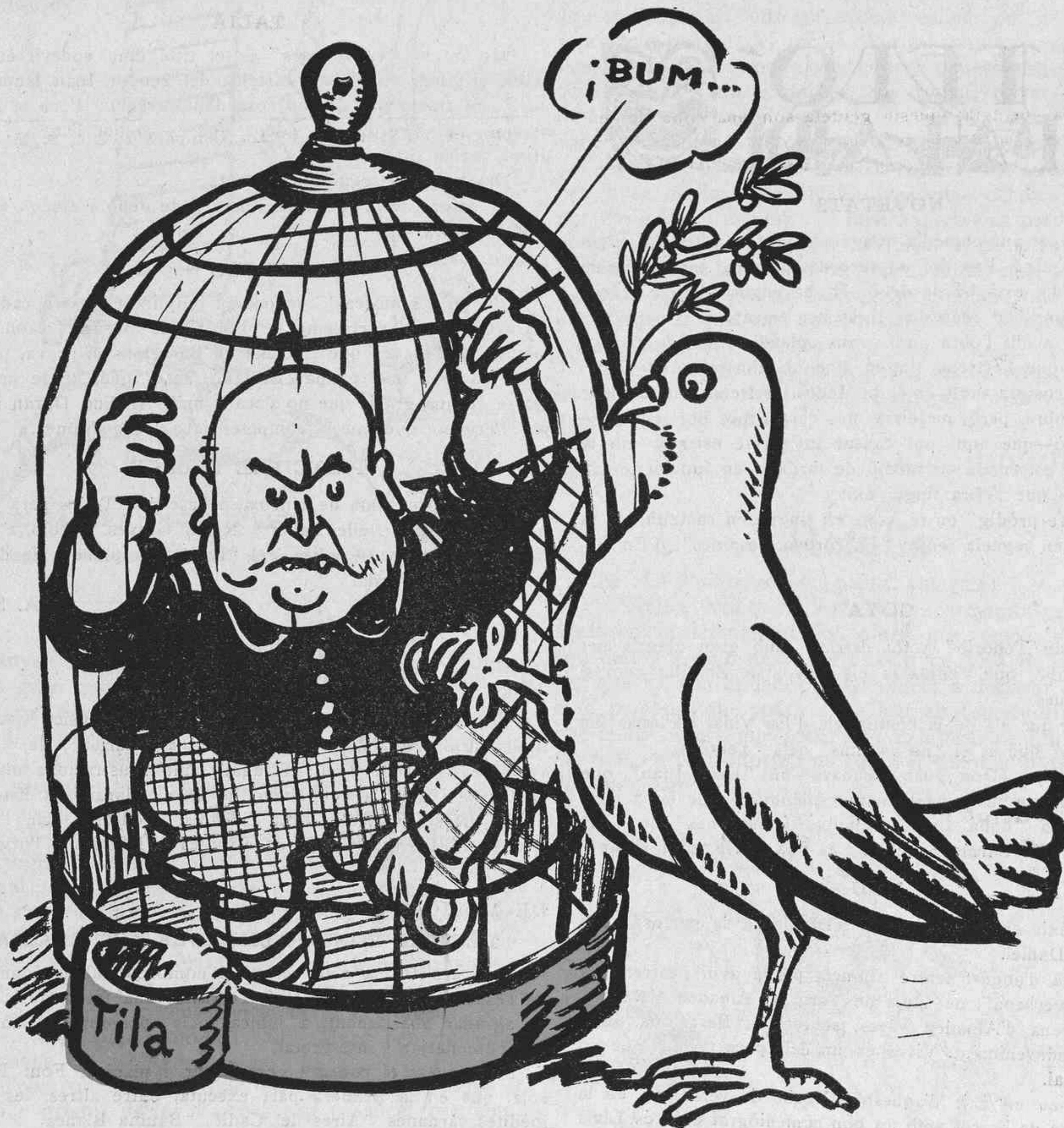
"Nosaltres — diuen tots cofois — no tenim popularitat: tenim prestigi."

Però com el prestigi sense popularitat no dona vots, han de cercar les actes per mitjans tan desprestigiats com l'encasellat i el caciquisme.

Amb la qual cosa es queden sense prestigi i sense popularitat.

Fa vora un mes — fou l'11 d'octubre — que uns ciutadans foren tancats a la presó.

I després d'un mes de presó governativa, encara no s'ha

Els discursos de Mussolini

—Fet i fet, enlloc estaràs tan bé com a la gàbia, que és on tanquen els lloros.

pogut aclarir qui els hi va fer tancar, ni per què, ni quan en sortiran...

Qualsevol dia ens diran que tot això és un "bufo"...
Tant-se-va!
Al capdavall, no ve d'un gitanisme més.

Els bisbes han visitat el general Berenguer.

Segons el general, no li han parlat de política.

Ho creiem. El deuen haver anat a reconfortar per a l'acte difícil del traspàs...

Un individu del sometent ha mort la seva filla.

Un altre sometent.

Un altre mort.

Quan desarmaran aquest cos que no fa cap falta, aquest cos que no fa més que desgràcies?

El tristament famós doctor Albiñana ha felicitat Mussolini pel seu discurs últim: un discurs en què l'ex-socialista —què ho fa que tota aquesta genteta són una colla de renegats?— amenaça la pau del món i adopta una actitud de pinxo.

Ho trobem molt natural. Deu ésser l'única felicitació que ha rebut Mussolini.

Definitivament, allò que al capdamunt del Passeig de Gràcia va posar l'Ajuntament dictatorial, ha començat a modificar-se. Ja era hora. El sentit comú no podia fer-ho esperar gaires dies més.

Que s'acabi d'una vegada aquell final de la via aristòcrata, i que els forasters, si hi veuen un tap, que en puguin fer l'elogi.

I ara que parlem de reformes.

Que no ha pensat res, el nostre Ajuntament, d'aquelles làpides funeràries que hi ha al carrer del Bisbe i que volen semblar un monument?

I de la ja cèlebre Plaça del Rei?

Seran eternes, aquestes obres?

La revista "Germanor", de Santiago de Xile, reproduceix, en el seu número de setembre, la prosa "Catalans d'estar per casa" que, signada per Vilardés, vàrem publicar ara fa unes setmanes.

Com de costum, aquell valent meseta cita la procedència de l'article, cosa que descuiden de fer altres periòdics i revistes.

Llegiu demà

La Campana de Gràcia

PUBLICA DOS ARTICLES SENSACIONALS

Un descobrint la veritable finalitat d'"Unió Catalana".

L'altre dirigit a la Confederació Nacional del Treball i contestant al seu manifest de

"Ni pactos ni compromisos".

Si no llegiu **"La Campana de Gràcia"**, feu-ho. Està realitzant la campanya política més interessant de l'hora present. Tots els polítics de l'esquerra i de la dreta, jutjats per la independència dels homes de **"La Campana de Gràcia."**

I. S. (Mollet).—Heu de practicar-vos un xic més, per tal que siguin publicables. No ho feu, però, del tot malament.

J. B. B.—Vós, abans de publicar-ne cap, n'haureu d'escriure unes quantes dotzenes. Ah! i practicar-vos en el nostre idioma. Necessiteu totes dues coses.

J. R. (Argentona).—Llegiu el què diem a I. S.

R. G.—No té cap interès.

E. M. V.—Us hem de dir amb tota franquesa que no ens agrada.

J. F. R.—Va.

J. A.—No és publicable, ni els originals són retornats. Es una mida establerta absolutament general.

Impremta "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8, Barcelona

ESPECTACLES

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors:

JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA

Primera actriu: MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda, a les cinc: **LES DONES QUE FUMEN.** — Nit: Darrera extraordinària nocturna. **CURRIDU PER FORÇA** i **DON JUAN TENORIO**, pel mai prou elogiats i lloats Santpere.

Demà, dissabte, tarda: **CURRIDU PER FORÇA** i **DON JUAN TENORIO.** — Nit: Reestrena del vodevil de l'any. **L'HOME VERGE.**

Diumenge, tarda, a les quatre: Dos èxits. **L'HOME VERGE** i **DON JUAN TENORIO.** — Nit: **L'HOME VERGE.**

TEATRE APOLO

Companyia CELIA GAMEZ - FAUSTINO BRETANO

Tots els dies, èxit delirant de l'obra cim del gènere còmic, en 2 actes i 8 quadros, de Vela, Campúa i música del mestre Alonso: **POR SI LAS MOSCAS...!** Dues hores de rialles contínues.

Cèlia Gàmez i Faustino Bretano i 50 formoses Girls Gàmez Formidable creació de tota la companyia.

PRINCIPAL PALACE

Tots els dies, tarda, a les cinc, i nit, a les deu: Seients de pati, a 2 pessetes.

Cinema Sonor. Estrena de la magnífica producció Fox, **LA RAPSODIA DEL RECUERDO**, per Lois Moran i Joseph Wagstalf.

Atraccions. **AGUDIEZ**, ventríloc; Ballet del **SIGFRED BUSTERDA**, famós conjunt coreogràfic integrat per set esculturals dansarines i un formidable dansari.

TEATRE GOYA

Companyia d'ALFONS VIDAL I PLANAS

Grans funcions per avui, divendres, a un quart de sis, i nit, a un quart d'onze: **DON JUAN TENORIO.**

El més clamorós i legítim dels èxits.

En assaig. **LA VIRGEN DEL INFIERNO**, poema dramàtic en tres actes, d'ALFONS VIDAL I PLANAS.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

VIES URINARIES Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *u* *er* *lis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluijos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *ulceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticaria*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse-tes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqu-eix a *Oficines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desen-tollament, tractament i guariment de les dites malalties.

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS
MONTJUIC

MUNTANYES RUSSES

Les més sensacionals d'Europa

BUG L'atracció més trepidant

Witching Waves La sempre agradable atracció

GRAN PISTA D'SKATING

MAGNIFIC RESTAURANT

TOBOGAN - CASCADA - DISCOS - SKOOTER

Mitjans de comunicació:

AUTOS: Carretera de Montjuïc, recentment asfaltada.

PUBLIC: Funicular de Montjuïc (bitllet anada i tornada combinat amb entrada al Parc: 1 pta.)

ENTRADA AL PARC: 0,50 ptes.

Caruso, Fleta, Titto Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc.

Totes les celebritats impressionen en discos

La voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

El llibre

que necessiti pot
adquirir-lo a la
nostra Llibreria.

CATALANS IL·LUSTRES
RETRATS I BIOGRAFIES

per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 5 pessetes

Joaquín Maurín

**LOS HOMBRES DE
LA DICTADURA**

Sánchez Guerra,
Cambó, Iglesias,
Largo Caballero,
Lerroux, Melquí-
des Alvarez

Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 5

3001

**secretos industriales
para ganarse la vida**

Recetas y procedimientos sen-
cillos, económicos y probados,
para confeccionar numerosos
artículos de venta segura

Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 6,50
Encuader. en cartóné . . . . . 7,—

ESPAÑA Y CATALUÑA

por JUAN ORS

Precio: Ptas. 4

ESBARZERS

Novel·la de J. ROIG I RAVENTÓS. — Preu: 4 pts.

Tois els llibres

moderns els tro-
bareu a la nostra
Llibreria.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

El brau (entengui's el país):

—Em sembla que perilla el cavall i el picador.